

Sweet Casady

Otte frøsamlere har i nogle år dyrket videre på en tredjegerations-tomat ved navn 'Sweet Casady' – resultaterne er vidt forskellige.

TEKST OG FOTOGRAFIER: **KAREN BRED AHL**, FRØSAMLER

▲ Alle planter er vokset godt til her i august, men 'Lila' – nummer tre fra venstre – er stadig den spinkleste.

Sweet Casady's karakteristika

Sorten 'Sweet Casady' har et karakteristisk udseende. Bladene er smalle og spidse og krøller bagover ned langs stammen, så hele planten bliver ret smal og søjleagtig. Planten danner rødder hele vejen op ad stammen. Tomaterne er cylindriske med en spids, der i nogle tilfælde kan vende indad. De er sribede på langs i rød-orange-gule nuancer.

I 2009 havde Frøsamlerne besøg af Tom Wagner fra Ohio, USA. Han er kartoffel- og tomatavler/-forædler/-udvikler. Han laver masser af nye kartoffel- og tomatsorter, og han deler ud med rund hånd af sine frø og erfaringer. Der er ingen hemmeligheds-kræmmeri eller krav på ophavsret.

Under hans besøg i Danmark blev der afholdt to workshops – en i Silkeborg og en i København. Her viste han billeder og fortalte om nogle af de gode sorter, som han var kommet frem til gennem sine mange eksperimenter. Bagefter delte han gavmildt ud af tomatfrø og læggekartofler. Og især en af disse sorter fangede manges interesse, tomaten 'Sweet Casady'. På workshoppen i Silkeborg, hvor jeg deltog, havde han ca. 20 frø tilbage af denne sort, og de måtte så deles mellem de 7, der gerne ville prøve den.

En endnu ikke stabil sort

De frø, vi fik, var F3-frø – altså tredje generation efter den oprindelige krydsning, og sorten var derfor endnu ikke stabil og ensartet. Så der optrådte visse variationer i de følgende år. Blandt andet skete det flere gange, at der optrådte en helt gul variant. De gule havde dog stort set ingen smag, så dem blev der ikke avlet videre på. Alle, som havde modtaget frø, avlede videre på deres egen linje, og da der var gået nogle år, kunne vi konstatere, at der var en del forskelligheder. Derfor lavede jeg i 2014 en sammenlignende testdyrkning, hvor jeg fik en portion frø fra de 8 personer, som stadig dyrkede 'Sweet Casady'.

Dyrkning af de 8 linjer

For at holde styr på mine observationer var det nemmest for mig at navngive dem efter den person, der havde leveret frøene, så mine planter hed Anja, Åke, Lila, Conny, Karen, Søren, Susanne og Ingrid.

Alle frøene blev selvfølgelig sået den samme dag og i den samme potte, for de skulle jo have fuldstændigt de samme betingelser, og de blev plantet om i hver sin potte samme dag. Men allerede tidligt på sæsonen kunne jeg se en markant forskel i grokraften. Conny og Karen skød hurtigt i vejret og fik kraftige stængler. Søren, Susanne og Ingrid var lige i hælene

på dem, mens Anja og Åke haltede noget bagefter, og Lila var lille, spinkel og længe om at komme i gang.

Da tiden var inde, udvalgte jeg de to livskraftigste planter af hver linje og plantede dem ud i drivhuset. Lila var dog stadig så svagelig, at jeg for en sikkerheds skyld udplantede 3 planter af den. Men to af dem opgav meget hurtigt ævred, og så var Lila alene om at repræsentere sin linje.

Både frugtsætningen og frugtmodningen fulgte det samme mønster som væksten, men Lila var ikke ret langt bagefter nu, selvom den stadig var noget spinklere i væksten end de andre. Og nu viste det sig også, at den ene af Åke-planterne gav gule tomater, og den ene af Søren-planterne gav gulgrønne tomater.

Jeg kunne ikke lade være med at tænke på, hvad der mon havde været af interessante varianter mellem de planter, jeg havde kasseret.

Smagstest af tomaterne

Og endnu mere interessant blev det, da det blev tid til at smage. For Gul-Åke havde en fantastisk sød smag, som jeg aldrig før havde oplevet med en gul 'Sweet Casady', og også Gulgrøn-Søren havde en god smag.

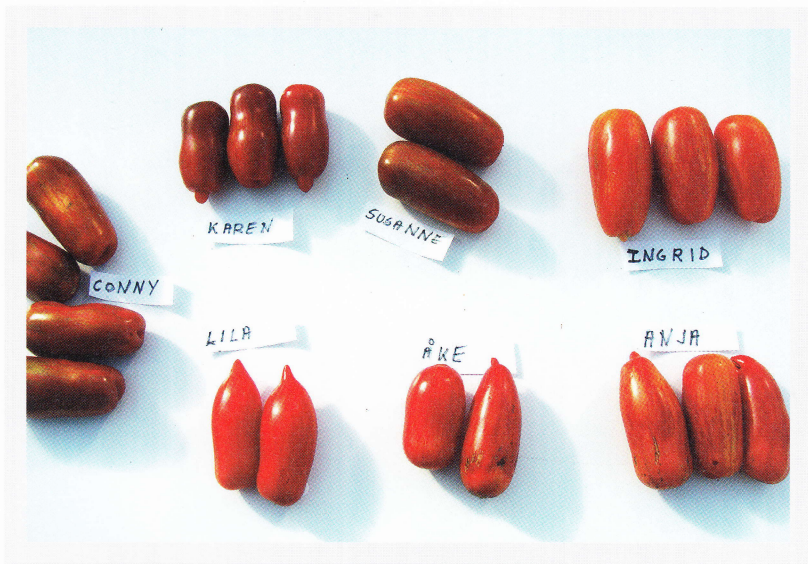
Men alle de røde skulle selvfølgelig også smages og vurderes. Og for at det ikke kun skulle være min egen vurdering, inviterede jeg fem venner til at smage med på hele sortimentet. Og de var heldigvis ret enige om, hvilke der smagte godt og hvilke, der ikke var så gode.

Tomatlinje	Smagsvurdering
Conny, Karen, Åke	Vandet, tam, kedelig
Susanne, Ingrid	Lidt sød, lidt syrlig
Anja	Sød, let krydret
Åke, gul	Dejligt sød
Søren, rød	Meget sød, frugtagtig
Søren, grøn	Sød, krydret
Lila	Først syrlig, så sød, med god dybde, umami

Testdyrkingens konsekvenser

Som en konsekvens af denne test besluttede jeg straks at lukke min egen linje (Karen). Dvs. at jeg kasserede alle mine frø. Jeg havde gennem årene bemærket, at mine 'Sweet Casady' blev mere grove i strukturen og kedeligere rent smagsmæssigt. De var ikke værd at avle videre på.

Men bemærkelsesværdigt var det, at Lila, som havde været så svag i hele vækstperioden, langt overgik alle de andre i smag.

▲ Karakteristiske tomater fra hver af de røde linjer – undtagen 'Rød Søren', som ikke havde flere tomater at byde på i september.

På Frøsamlerens årsmøde i Fredensborg i september 2014 fremlagde jeg mine observationer og anbefalinger for det videre avlsarbejde.

1. Der skal avles videre på Gul-Åke og Gulgrøn-Søren, og helst af flere personer, så vi får så bredt et materiale som muligt og forhåbentlig om et par år kan nå frem til stabile og velsmagende sorter af gul og gulgrøn 'Sweet Casady'.
2. Lila skal krydses med rød Søren, så vi forhåbentlig kan opnå en umamismagende 'Sweet Casady' på en mere livskraftig plante.
3. Når dette forædlingsarbejde er gennemført, skal vi finde på nye navne til de nye sorter.

I 2015 er dette arbejde så gået i gang. Tre frøsamlere dyrker Gul-Åke og tre andre dyrker Gulgrøn-Søren. Jeg fik også selv plads til et par ekstra planter i mit drivhus, så jeg har fire Gul-Åke, og det er glædeligt at konstatere, at de alle sammen giver varmtgule tomater med en sød smag.

► **ØVERST:** 'Gulgrøn Søren' har typisk 'Sweet Casady'-form, men en atypisk farve og en anderledes, interessant smag.

► **NEDERST:** 'Gul Åke' med varmt gule og meget søde tomater, som stadig har den karakteristiske 'Sweet Casady'-form.

